

Spis treści

Wprowadzenie	7

I – Przeszłość

Tomasz Stolarczyk

Ochrona zbiorów w bibliotekach bernardyńskich, dominikańskich, jezuickich i paulińskich w XIII–XVIII w. w świetle ustawodawstwa zakonnego	11

Maria Otto

Regulamin biblioteczny jako narzędzie ochrony zbiorów historycznych na przykładzie Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej	23

Ewa Goumissi

Ochrona książek i rękopisów w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie w latach 1900–1939	35

Piotr Lewkowicz

Zagadnienia ochrony zbiorów bibliotecznych na łamach polskiej literatury fachowej w okresie międzywojennym	55

Dorota Pietrzakiewicz

Prace Piotra Bańkowskiego na rzecz ochrony zbiorów bibliotecznych	69

Ryszard Nowicki

Działalność krakowskiej Delegatury Ministerstwa Oświaty do zabezpieczenia księgozbiorów opuszczonych i porzuconych na Pomorzu Zachodnim	85

Przemysław Garlicki

- Ochrona zbiorów bibliotecznych na Pomorzu Zachodnim
na łamach prasy lokalnej w latach 1945–1950 97

II – Teraźniejszość

Zdzisław Gębołyś

- Zentrum für Bucherhaltung w Lipsku
– główny ośrodek konserwacji i restauracji książek w Niemczech 113

Agnieszka Kościelniak-Osiak

- Wybrane zagadnienia ochrony i bezpieczeństwa zbiorów
Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie
udostępnianych na wystawy zewnętrzne 125

Joanna Matyasik

- „Wykorzystać szanse” – konserwacja i digitalizacja zbiorów
Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy
ze środków zewnętrznych w latach 2012–2015 137

Elżbieta Pokorzyńska

- Oprawy jako element ochrony zbiorów 157

Anna Polańska

- Digitalizacja jako element ochrony zbiorów
na przykładzie zasobów Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku 177

Teresa Skibicka

- Dokumenty normalizacyjne, literatura firmowa, opisy patentowe
– od ochrony zbiorów do ochrony treści 185

Ewa Tomaszewska, Anna Gałęcka

- Ochrona zbiorów w Bibliotece Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu
– wczoraj, dziś, jutro 197

Ewa Witkowska

- Japońskie biblioteki po wielkim trzęsieniu ziemi w regionie Tōhoku
– proces odbudowy 211

- Indeks nazwisk** 227

Wprowadzenie

Problem ochrony zbiorów bibliotecznych ma niezwykle doniosłe znaczenie zarówno pod względem teoretycznym, jak i praktycznym. W literaturze księgoznawczej był on podejmowany wielokrotnie. Prowadzone czynności, mające na celu zachowanie zgromadzonych materiałów piśmienniczych, od dawna skłaniały badaczy do refleksji. To ważne zagadnienie jest aktualne w instytucjach kultury książki XXI w. Potrzeba wymiany ustaleń naukowych oraz doświadczeń bibliotekarzy stała się impulsem zorganizowania przez Zakład Bibliotekarstwa i Czytelnictwa Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Ochrona zbiorów bibliotecznych. Przeszłość – Teraźniejszość – Przyszłość*, w Bydgoszczy w dniach 19–20 maja 2016 r. Zainteresowanie debatą dowiodło konieczności prowadzenia i publikacji wyników badań o charakterze interdyscyplinarnym.

W niniejszym tomie zawarto 15 artykułów, które dotyczą różnych kontekstów ochrony zbiorów bibliotecznych – od średniowiecza po XXI w. Zostały one napisane zarówno przez teoretyków, w tym związanych z ośrodkami kształcenia bibliotekarzy, jak i praktyków bibliotekarzy. Całość podzielono na dwie części tematyczne – *Przeszłość* oraz *Teraźniejszość*. Pierwszą z nich otwiera artykuł Tomasza Stolarczyka, zatytułowany *Ochrona zbiorów w bibliotekach bernardyńskich, dominikańskich, jezuickich i paulińskich w XIII–XVIII w. w świetle ustawodawstwa zakonnego*. Autor omawia w nim kwestie regulacji prawnych stosowanych w wybranych zakonach. Maria Otto, kontynuując rozważania w ujęciu historycznym, przeanalizowała regulaminy liczącej ponad cztery wieki Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej. Ewa Goumissi przybliżyła ochronę książek i rękopisów w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie, prowadzoną od 1900 r. do września 1939 r. Piotr Lewkowicz zwrócił uwagę na *Zagadnienia ochrony zbiorów*

bibliotecznych na łamach polskiej literatury fachowej w okresie międzywojennym. Zasługi Piotra Bańkowskiego, prowadzącego prace rewindykacyjne na mocy traktatu ryskiego oraz ochronę materiałów bibliotecznych i archiwalnych podczas II wojny światowej interesująco przybliżyła Dorota Pietrzkiwicz. Ryszard Nowicki przygotował artykuł *Działalność krakowskiej Delegatury Ministerstwa Oświaty do zabezpieczenia księgozbiorów opuszczonych i porzuconych na Pomorzu Zachodnim.* Ostatni w tej części artykuł Przemysława Garlickiego dotyczy *Ochrony zbiorów bibliotecznych na Pomorzu Zachodnim na łamach prasy lokalnej w latach 1945–1950.*

Część druga – *Teraźniejszość* – składa się z 8 artykułów. Zdzisław Gębołyś przedstawił czynności związane z przedłużeniem życia książek w instytucji zagranicznej w tekście *Zentrum für Bucherhaltung w Lipsku – główny ośrodek konserwacji i restauracji książek w Niemczech.* Ochronę i bezpieczeństwo zbiorów udostępnianych na zewnątrz wystawy, na podstawie doświadczeń Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, omówiła Agnieszka Kościelniak-Osiak. Joanna Matyasik zbadła zagadnienie pozyskiwania środków zewnętrznych przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Bydgoszczy w latach 2012–2015, przeznaczonych na konserwację i digitalizację najcenniejszych zbiorów. Ważny aspekt, odnoszący się do introligatorstwa, podjęła Elżbieta Pokorzyńska w artykule *Oprawy jako element ochrony zbiorów.* Anna Polańska omówiła *Digitalizację jako element ochrony zbiorów na przykładzie zasobów Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.* Artykuł Teresy Skibickiej *Dokumenty normalizacyjne, literatura firmowa, opisy patentowe – od ochrony zbiorów do ochrony treści* poszerza wiedzę związaną z działalnością biblioteki uczelnianej o profilu technicznym (Biblioteki Głównej Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy). Ewa Tomaszewska i Anna Gałęcka zbadają problem ochrony zbiorów w poznańskiej Bibliotece Instytutu Technologii Drewna. Ewa Witkowska ukazała odbudowę japońskich bibliotek po trzęsieniu ziemi w 2011 r.

Publikacja jest adresowana przede wszystkim do bibliologów, bibliotekarzy oraz studentów bibliotekoznawstwa. Zawarte w niej treści nie wyczerpują podjętego problemu. Wskazują na potrzebę prowadzenia dalszych badań bibliologicznych związanych z ochroną zbiorów bibliotecznych, wymiany doświadczeń praktyków oraz szukania skutecznych rozwiązań zachowania dla przyszłych pokoleń cennego dziedzictwa kultury piśmienniczej.

Ryszard Nowicki